

חק לישראל – פרשת האזינו יום ה'

תורה – דברים פרק ל"ב

(כב) **כִּי אֵשׁ קָדְחָהּ בְּאֵפִי וַתִּיקָד עַד שְׂאוֹל תַּחֲתִית וַתֹּאכַל אֶרֶץ וַיְבַלְהָ וַתִּלְחָט מוֹסְדֵי הָרִים:** (כב) **כִּי אֵשׁ קָדְחָהּ בְּאֵפִי וַתִּיקָד עַד שְׂאוֹל תַּחֲתִית וַתֹּאכַל אֶרֶץ וַיְבַלְהָ וַתִּלְחָט מוֹסְדֵי הָרִים:** (כב) אָרִי קָדוֹם תִּקְרֶה בְּאֵשׁ נֶפֶק מִקְדָּמִי בְּרָגוּ וְשִׁצִי עַד שְׂאוֹל אֲרַעִית וְאֶסֶף אֲרַעֵא וְעֲלֵלְתָהּ וְשִׁצִית עַד סִפֵּי טוֹרְיָא:

(כג) **אֶסְפָּה עֲלֵימוֹ רְעוֹת חֲצִי אֲכֹלָה בָּם:** (כג) **אֶסְפָּה עֲלֵימוֹ רְעוֹת חֲצִי אֲכֹלָה בָּם:** (כג) אֶסֶף עֲלֵיהוֹן בִּישׁוֹן מִכְתָּשִׁי אֲשִׁצִי בְּהוֹן:

(כד) **מִזֵּי רָעַב וּלְחָמִי רָשָׁף וְקָטַב מְרִירִי וְשָׁן בְּהֵמַת אֲשֵׁלַח בָּם עִם חֲמַת זַחְלִי עֶפְרָ:** (כד) **מִזֵּי רָעַב וּלְחָמִי רָשָׁף וְקָטַב מְרִירִי וְשָׁן בְּהֵמַת אֲשֵׁלַח בָּם עִם חֲמַת זַחְלִי עֶפְרָ:** (כד) נִפְיַחֵי כָּפֶן וְאֲכֹלֵי עוֹף וַיְכַתִּישִׁי רוּחִיו בִּישׁוֹן וְשָׁן חֲיוֹת בְּרָא אֲגָרִי בְּהוֹן עִם חֲמַת תְּנִינְיָא רְזַחֲלִיו בְּעֶפְרָא:

(כה) **מִחוּץ תִּשְׁכַּל חֲרָב וּמִחֲדָרִים אֵימָה גַם בְּחוּר גַּם בְּתוֹלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שִׁיבָה:** (כה) **מִחוּץ תִּשְׁכַּל חֲרָב וּמִחֲדָרִים אֵימָה גַם בְּחוּר גַּם בְּתוֹלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שִׁיבָה:** (כה) מִבְּרָא תִתְכַּל חֲרָבָא וּמִתְנַנְיָא חֲרָגַת מוֹתָא אִף עוֹלְמִיָּהוֹן אִף עוֹלְמָתְהוֹן יִנְקִיָּהוֹן עִם אֲנִשׁ סְבִיָּהוֹן:

(כו) **אִמְרַתִּי אֶפְאִיָּהֶם אֲשֶׁבִיתָהּ מְאֹנֹשׁ זְכָרָם:** (כו) **אִמְרַתִּי אֶפְאִיָּהֶם אֲשֶׁבִיתָהּ מְאֹנֹשׁ זְכָרָם:** (כו) אִמְרִית אַחֹל רָגְזִי עֲלֵיהוֹן וְאֲשִׁצְנוֹן אֲבַטַל מִבְּנֵי אֲנִשָּׁא דוֹכְרִנְיָהוֹן:

רש"י

המים על העפר וכן כל מרואת דבר המשפּף על העפר והולך:

(כה) מחוץ תשכל חרב – מחוץ לעיר תשכלם חרב גייסות: ומחדרים אימה – כשצורח ונמלט מן החרב חדרי לבו נוקפים עליו מחמת אימה והוא מת והולך בה. ד"ר ומחדרים אימה צבית תהיה אימת דבר כמה שנאמר כי עלה מות בחלונינו וכן ת"א. ד"ר מחוץ תשכל חרב על מה שעשו בחולות שנאמר ומספר חולות ירושלים שמתם מזבחות לבושת: ומחדרים אימה – על מה שעשו בחדרי חדרים שנאמר אשר זקני ישראל עושים איש בחדרי משכיתו:

(כו) אמרתי אפאיהם – אמרתי בלבי אפאה אותם ויש לפרש אפאיהם אשיתם פאה להשליכם מעלי הפקר ודוגמתו מנינו בעזרא ותתן להם ממלכות ועממים ותחלקם לפאה להפקר וכן חזרו מנחם ויש פותרים אותו כתרגומו יחול רוגזי עליהו ולח יתכן שא"כ הו"ל לכתוב אפאיהם אחת לשמוש ואחת ליסוד כמו אחרך אלאמכס כמו פי והא' התיכונה אינה ראויה צו כלל ואונקלוס תרגם אחר לשון הברייתא השנויה בספרי החולקת

(כז) קדחה – צערה: ותיקד – צכס עד היסוד: ותאכל חרץ ויבולה – ארלכס ויבולה: ותלהט – ירושלים המיוסדת על ההרים שנאמר ירושלים הרים סביב לה:

(כח) אספה עלימו רעות – אחר רעה על רעה לשון ספו שנה על שנה. ספות הרזה. עולותיכם ספו על זבחיכם. ד"ר אספה אכלה כמו פן תספה: חצי אכלה צם – כל חצי אשלים צהם וקללה זו לפי הפורענות לצרכה היא חצי כלים והם אינם כלים:

(כט) מזי רעב – א"ת נפחתי כפן ואין לי עד מוכיח עליו ומשמו של רבי משה הדרשן מטילוש"א שמעתי שעירי רעב אדם כחוש מגדל שער על צפרו: מזי – לשון ארמי שער מציא דהוה מהפך צמוציא: ולחומי רשף – השדים נלחמו בהם שנאמר ובני רשף יגביהו עוף והם שדים: וקטב מרירי – וכריתות שן ששמו מרירי: קטב – כריתה כמו אהי קטבך שאלו: ופן בהמות – מעשה היה והיו הרחלים נושכין וממיתין: חמת זחלי עפר – ארס נחשים המהלכים על גחונם על העפר כמים הזוחלים על הארץ. זחילה לשון מרואת

חק לישראל – פרשת האזינו יום ה'

תיצה זו לג' תיבות אמרתי חף אי הם אמרתי עליהם אייה הם:
צאפי אתנס כחילו אינס שיאמרו רואיהם

נביא – שמואל ב' פרק כב' כב'–כו'

(כב) **כִּי שָׁמַרְתִּי דְרָכַי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהִים:** (כב) ארי נטרית אורחן דתקנן קדם יי ולא הליכית ברשע קדם אלהי:
(כג) **כִּי כָּל מִשְׁפָּטוֹ {מִשְׁפָּטָיו} לִנְגְדִי וְחֻקֹּתָיו לֹא אָסוּר מִמֶּנָּה:** (כג) ארי כל דינוהי גלן לקבלי למעברהון וקימוהי לא עדית מנהון:
(כד) **וְאֶהְיָה תָּמִים לוֹ וְאֶשְׁתַּמְרָה מֵעוֹנֵי:** (כד) והוית שלים בדחלתיה והוית נטר נפסיר מחובין:
(כה) **וַיֵּשֶׁב יְהוָה לִי כַּצְדִּיקְתִּי כְּבָרִי לִנְגְדִי עֵינָיו:** (כה) ואתיב יי לי כזכותי כברירותי קדם מימדיה:
(כו) **עִם חֲסִיד תִּתְחַסֵּד עִם גְּבוּר תָּמִים תִּתְמָם:** (כו) עם אברהם דאשתכח חסיד קדמך בכן אסגיתא למעבר חסדא עם זרעיה יצחק דהוה שלים בדחלתך בכן אשלמתא מימר רעותך למעבר עמיה:

רש"י

(כו) עם חסיד תמיס נצר – כנגד שלשה אבות, שלם הקב"ה גמול לזניהם:

כתובים – תהילים פרק קט כט'– לא' פרק קי' א' – ב'

(כט) **יִלְבָּטוּ שׁוֹטְנֵי כְּלָמָה וַיַּעֲטוּ כַּמְעִיל בְּשִׁתָּם:** (כט) ילבטון שטני כסופא ויעטפון היך מעילא בהתהון:
(ל) **אוֹדָה יְהוָה מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹף רַבִּים אֶהְלֵלָנּוּ:** (ל) אודי יי לחדא בפומי ובמצע חכימיא אשבחניה:
(לא) **כִּי יַעֲמֹד לִימִין אָבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשְׁפָּטֵי נַפְשׁוֹ:** (לא) ארום יקום מן ימינא דחשיכא למפרק ממדיני נפשיה:
(א) **לְדָוִד מְזֻמָּר נָאִם יְהוָה לְאֲדָנִי שָׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אִיבִיךָ הַדָּם לְרִגְלֶיךָ:** (א) על יד דוד תושבא אמר יי במימריה לשואה יתי רבון על כל ישראל ברם אמר לי תוב ואורך לטאול דמן שבטא דבנימין עד דימות ארום לית מלכותא מקרבא אחברתה ובתר כן אשוי בעלי דבבך כביש לרגלך: (ת"א) אמר יי במימריה למתן לי רבנותא חלף דיתבית לאולפן אוריתא דימיני אורך עד דאשוי בעל דבבך כביש לרגלך:
(ב) **מִטָּה עֲזָבָה יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רִדָּה בְּקָרֵב אִיבִיךָ:** (ב) חומרא דעושנך ישדר יי מציון ותחי רדי במצע בעלי דבבך:

רש"י

(כט) ויעטו כמעיל – העוטה ועוטף כל הגוף לכל לצד:
(א) נאם ה' לאדני – רבותינו לרשואו כזברהם אבינו ואני אפרשנו כדבריהם נאם

חק לישראל – פרשת האזינו יום ה'

כשתשוב מן המלחמה ואנשך עייפים ורודפים ישלח לך ה' את מלכי דרך מלך שלם להושיא לחס ויין (בראשית י"ד). רדה – צמלחמה. בקרב אויביך – לבטה:

לימיני – לתשועת ימיני. עד אשית אויביך – אמרפל וחזיריו:
(ב) מטה – לשון משען כמו (תהלים ק"ה) כל מטה לחס. מטה עוזך ישלח ה' מזיון –

משנה – ערכין פרק ה'

(א) האומר משקלי עלי, נותן משקלו. אם כסף, כסף. אם זהב, זהב. מעשה באמה של ירמטיה שאמרה משקל בתי עלי, ועלתה לירושלים ושקלה ונתנה משקלה זהב. משקל ידי עלי, רבי יהודה אומר, ממלא חבית מים, ומכניסה עד מרפקו, ושוקל בשר חמור וגידין ועצמות ונותן לתוכה עד שתתמלא. אומר רבי יוסי, וכי היא אפטר לבון בשר כנגד בשר ועצמות כנגד עצמות, אלא שמין את היד במה היא ראיה לשקול:

ואם רוצה מיקל: ומכניסה עד מרפקו – קוד"ו בלע"ז. משום דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם, ובאותו זמן היו קורין יד לזרוע עד המרפק. וכשמכניס היד לתוך חבית מלאה מים ישפכו מן המים שחבית כפי מקום היד שהכניס בחוכה עד המרפק, וחוזר ומכניס בחבית בשר וגידין ועצמות של חמור, שמשקל בשר חמור כמשקל בשר אדם ויהא בראותו בשר גידין ועצמות כפי מה שיש ביד, שאין משקל עצמות וגידין שווה למשקל בשר. ונותן לתוכה עד שתחזור ותתמלא כמו שהיתה. דהשתא איכא נפוח כשיעור ידו. ושוקל הבשר והעצמות והגידים ההם והוא משקל ידו: היאך אפשר לכזוין בשר כנגד בשר – שמה יש בבשר חמור שנותן לתוך החבית יותר גידים ועצמות ממה שיש ביד, או פחות, ונמצא שאין המשקל מכוון. והלכה כר' יוסי:

רע"ב – (א) האומר משקלי עלי כו' אם כסף כסף – אם פירש כסף, נותן משקלו כסף. ואם פירש זהב, נותן משקלו זהב. והא קמשמע לן דאם לא פירש אלא אמר סתם משקלי עלי, פטר נפשיה בכל דהו, ובלבד שיהיה דבר שכמותו רגיל להיות נשקל במקום ההוא. ואפילו זפת ואפילו בצלים ורגילים אנשי המקום למכרם במשקל, ואמר אחד מאנשי המקום ההוא משקלי עלי סתם ולא פירש, הרי זה נותן משקלו זפת או בצלים ונפטרי: ומעשה באמה של ירמטיה – מפרש בגמרא דמתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, ואם אדם חשוב הוא אף על גב דלא פירש ארדין ליה לפי כבודו, ומעשה נמי באמה של ירמטיה אשה ששמה כך שאמרה משקל בתי עלי ועלתה לירושלים ושקלה ונתנה משקלה זהב לפי שהיתה אמודה בעושר: משקל ידי עלי – היאך הוא שוקל ידו, דאם רוצה מכביד

(ב) דמי ידי עלי, שמין אותו, במה הוא שוה ביד, ובמה הוא שוה בלא יד. זה חמור בנדרים מבפרכין. וחמור בפרכין מבנדרים ביצד, האומר ערפי עלי ומת, יתנו היורשין, דמי עלי ומת, לא יתנו היורשין, שאין דמים למתים. ערף ידי וערף רגלי עלי, לא אומר בלום. ערף ראשי וערף כבדי עלי, נותן ערף בלום. זה הכלל, דבר שהנשמה תלויה בו, נותן ערף בלום:

כשנקטעה ידו וכמה היה שווה בשתי ידיו שלמות. שמי שנקטעה ידו, כשצאים לשומו

רע"ב – (ב) וכמה הוא שווה בלא יד – מפרש בגמרא שאין שמין אותו כמה יפה

חק לישראל – פרשת האזינו יום ה'

ומת, יתנו היורשים – לערך דבר קרוב הוא. ודוקא כשעמד בדין קודם שמת, לפי שאינו חייב בערך אלא אחר שיעמוד לפני הכהן, כדכתיב (ויקרא כז) והעמידו לפני הכהן. אבל דמי עלי לאינו אלא מה שישמוהו בזית דין והרי לא בא לידי כך שהרי מת, אע"פ שעמד בדין הוא מחוסר אומדנא ולא יתנו היורשים: נותן ערך כולו – לערך נפשות כתיב: זה הכלל – לאחויי שאר אצרים שהגשמה תלויה בהם:

(א) חֲצִי עֶרְבֵי עָלִי, נוֹתֵן חֲצִי עֶרְבּוֹ. עֶרְבֵי חֲצִי עָלִי, נוֹתֵן עֶרְבֵי פְּלוֹ. חֲצִי דָּמֵי עָלִי, נוֹתֵן חֲצִי דָּמֵי. דָּמֵי חֲצִי עָלִי, נוֹתֵן דָּמֵי פְּלוֹ. זֶה הַכֹּלֶל, דָּבָר שֶׁהַנְּשָׂמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ, נוֹתֵן עֶרְבֵי פְּלוֹ:

כולו, אף נדר אמר דמי חזי עלי נותן דמי כולו: זה הכלל – לאחויי כל האצרים שהגשמה תלויה בהם, שאם אמר דמי חזי אותו אצר עלי כגון שאמר דמי חזי לבי עלי, או דמי חזי כבדי עלי, נותן דמי כולו:

(ב) הָאוֹמֵר עֶרְבּוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי עָלִי, מֵת הַנּוֹדֵר וְהַנֶּדֶר, יִתְּנוּ הַיּוֹרְשִׁין. דָּמֵי שֶׁל פְּלוֹנִי עָלִי, מֵת הַנּוֹדֵר, יִתְּנוּ הַיּוֹרְשִׁין. לֹא יִתְּנוּ הַיּוֹרְשִׁין, שְׂאִין דָּמִים לְמֵתִים:

דמהו דתימא אע"ג דעמד בדין הואיל ומת הנודר קודם שישמוהו הנידר, לא אשתעבוד נכסיה, המשמע לן אומדנא גילוי מילתא בעלמא הוא, והואיל ונידר קיים אמדינן ליה:

(ג) שוֹר זֶה עוֹלָה, בֵּית זֶה קֶרֶבֶן, מֵת הַשּׂוֹר וְנִפְּל הַבַּיִת, אֵינּוּ חַיֵּב לְשַׁלֵּם. (דָּמֵי) שׂוֹר זֶה עָלִי עוֹלָה, אוֹ (דָּמֵי) בֵּית זֶה עָלִי קֶרֶבֶן, מֵת הַשּׂוֹר וְנִפְּל הַבַּיִת, חַיֵּב לְשַׁלֵּם:

השור כו' חייב לשלם – ולא אמרינן אין דמים למתים אלא באדם בלבד:

רע"ב – (ד) מת הנודר והנידר, יתנו היורשים – והוא שעמד בדין קודם שמת, כדפרישנא לעיל. וסיפא אצטריכא ליה: דמי של פלוני עלי, מת הנודר יתנו היורשים –

רע"ב – (ה) בית זה קרבן – לבדק הבית: ונפל הבית – קודם שהחזיק בו גזבר: מת

(ו) חַיֵּב עֶרְכִּים, מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן. חַיֵּב חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת, אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן. חַיֵּב עוֹלוֹת וְשַׁלְמִים, מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן אִף עַל פִּי שְׂאִין מִתְּכַפֵּר לוֹ עַד שִׁיתְרַצֶּה, שְׁנַאֲמֵר (ויקרא א), לְרַצוֹנוֹ, בּוֹפִין אוֹתוֹ עַד שְׂיֵאמֵר רוּצָה אָנִי. וְכֵן אִתָּהּ אוֹמֵר בְּגִטֵי נְשִׁים, בּוֹפִין אוֹתוֹ עַד שְׂיֵאמֵר רוּצָה אָנִי:

שכיון שנזרק הדם של אחד מן הקרבנות, הותר הגזיר לשחות יין ולהטמא למתים, זמנין דפשע ומשהי לה, הלכך ממשכנין אותו על חטאתו: חייבי עולות ושלמים – אע"ג דעולה מכפרת על עשה ועל לאו הניתק

רע"ב – (ו) ממשכנין אותן – גזבר נכנס לביתם ונוטל בעל כרחם: חייבי חטאות ואשמות – כיון דלכפרה אתו, לא משהי להו, ואין ממשכנין אותן. וחטאת נזיר, הואיל ולא לכפרה אחיא ואינה מעכבתו מלשחות יין,

חק לישראל – פרשת האזינו יום ה'

אני – היכא דצית דין ממשכנים אותו לריך
 שיאמר רוכה אני: וכן אתה אומר בגטי נשים
 – כן מי שדינו שכופין אותו לגרש ולא לכה
 לגרש, צית דין של ישראל מכין אותו עד
 שיאמר רוכה אני, ונתן הגט והוא כשר:

לעשה, הואיל ולאו חובה היא לא חשיב לה
 כפרה ואתי לשהויי, הלכך ממשכנין אותו. ויש
 מחייבי עולות שאין ממשכנים אותן, כגון
 עולת מצורע, לפי שהיא מעכבת טהרתו, לא
 אתי לשהוייה: כופין אותו עד שיאמר רוכה

גמרא – ערכין דף טו' ע"ב

תנא דבי רבי ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש
 עבירות עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים כתיב הכא לשון
 מדברת גדולות וכתוב בעבודת כוכבים אנא חטא העם הזה חטאה גדולה
 בגילוי עריות וכתוב ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת בשפיכות דמים כתיב
 גדול עוני מנשוא גדולות אימא תרתי הי מינייהו מפקא במערבא אמרי
 לשון תליתאי קטיל תליתאי הורג למספרו ולמקבלו ולאומרו א"ר חמא
 ברבי חנינא מאי דכתיב מות וחיים ביד לשון וכי יש יד ללשון לומר לך
 מה יד ממיתה אף לשון ממיתה אי מה יד אינה ממיתה אלא בסמוך לה
 אף לשון אינה ממיתה אלא בסמוך לה ת"ל חץ שחוט לשונם אי מה חץ עד
 ארבעים וחמשים אמה אף לשון עד ארבעים וחמשים אמה תלמוד לומר
 שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ וכי מאחר דכתיב שתו בשמים
 פיהם חץ שחוט לשונם למה לי הא קמשמע לן דקטיל כחץ וכי מאחר
 דכתיב חץ שחוט לשונם מות וחיים ביד לשון למה לי לכדרבא דאמר רבא
 דבעי חיים בלישניה דבעי מיתה בלישניה היכי דמי לישנא בישא (רבא
 אמר) [אמר רבה] כגון דאמר איכא נורא בי פלניא אמר ליה אביי מאי קא
 עביד גלויי מילתא בעלמא הוא אלא דמפיק בלישנא בישא דאמר היכא
 משתכח נורא אלא בי פלניא [דאיכא בשרא וכוזרי] אמר רבה כל מילתא
 דמיתאמרא באפי מרה לית בה משום לישנא בישא אמר ליה כל שכן
 חוצפא ולישנא בישא אמר ליה אנא כרבי יוסי סבירא לי דאמר רבי יוסי
 מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי אמר רבה בר רב הונא כל מילתא
 דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא מאי טעמא חברך
 חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה כי אתא רב דימי אמר מאי
 דכתיב מברך רעהו בקול גדול בבוקר השכם קללה תחשב לו כגון דמיקלע
 לאושפיזא וטרחו קמיה שפיר למחר נפיק יתיב בשוקא ואמר רחמנא
 ניברכיה לפלניא דהכי טרח קמאי ושמעין אינשי ואזלין ואנסין ליה תני רב
 דימי אחוה דרב ספרא לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו שמתוך
 טובתו בא לידי דעתו איכא דאמרי רב דימי אחוה דרב ספרא חלש על רב
 ספרא לשיולי ביה אמר להו תיתי לי דקיימי כל דאמר רבנן א"ל הא מי

חק לישראל – פרשת האזינו יום ה'

מקיימת לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו שמתוך טובתו בא לידי גנותו אמר להו לא שמייעא לי ואי הוה שמייעא לי קיימתה:

רש"י על הגמרא

הבעלים ואמרו למה אמרת כן לא חזרתי צי לחמר לא אמרתי אלא צפניהם הודית: דמיתחמרא בצפי תלחא – שהבעלים אמרו צפני ג' המגלה אותה אינו לשון הרע שזה גילה תחלה דעתו שאם מגלה אותו אינו חושש למידע ידע דסופה להגלות דחברך חזר אית ליה וזה מגלה לחבירו וזה לחבירו עד שידע: מצדך רעהו בקול גדול וגו' קללה תחשב לו – אותה צרכה קללה היא לו לחבירו: ושמעין אינשי – אלמי שהוא עשיר וחזלי ואנשי ליה למונויה ל"א אנשי ליה שמתאכסנין אלו אורחין עד שמכלין ממונו: בא לידי רעתו – שכשהוא מספר בטובתו יותר מדאי הוא עצמו אומר חוץ ממדה רעה זו שבו או אחרים שומעין שזה משבח וואמרים הלא מדת כך וכך צדי:

הי מינייהו מפקא – הא ככולהו כתיב גדולות הלכך כולהו אחו: ליסנא תליתאי – זה לשון הרכיל שהיא שליטת בין אדם לחבירו לגלות לו סוד: לאומרו – לרכיל עצמו שמתוך מריצה שנופלת בין השנים הורגין זה את זה והורגין גואלי הדם את הרכיל שההרג בא על ידו: דבעי מיית צלישניה – יעסוק בדברי שטות ונבלה: דבעי חיי צלישניה – יעסוק בתורה: נורא צי פלניא – דמשמע עשיר הוא וכל שעה מאוי אש צביתו לצבל תבשילין: גלויי מילתא בעלמא הוא – הואיל ואינו אומרה כלשון הרע אלא מגלה לאותן שמבקשין אור לכו לבית פלוני: דמיתחמרא בצפי מרה – שהמרגל אומרה צפני האומר עליו: וחזרתי לחאורי – לכרות מי יעמוד אחורי שאף צפני הבעלים אני אומרה אלמא לאו ליסנא ציסא חסיבא ל"א שאם באו

זוהר – האזינו דף רצ"ז ע"ב

רבי אלעזר פתח, (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. זכאין אינון ישראל, על כל עמין עובדי פוכבים ומזלות, דאף על גב דארגיוזו קמי מאריהון, קודשא בריך הוא לא בעי לשבקה לון. דבכל אתר דגלו ביני עממיא, קודשא בריך הוא עמהון בגלותא. הדיא הוא דכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו': רבי אבא אמר, ואף גם זאת בהיותם: תא חזי, כמה חביבותא דקודשא בריך הוא לגביהון דישראל, דאף על גב דגרמין למגלי ביני עממיא, שכינתא לא אתעדיאת מנהון לעלמין. דלא תימא דאינון בלחודייהו בגלותא משתפחין. אלא ואף גם זאת עמהון משתפחין. הדיא הוא דכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו': למלכא דארגיוזו על בריה, גזר עליה עונשא לאתרחקא מניה, ולמיזל לארעא דחיקא. שמעה מטרוניתא ואמרה, הואיל וברי אזיל לארעא דחיקא, ושדי ליה מלכא מהיכליה, אנא לא אשבוק ליה, או תרוונא פחדא גיתוב להיכלא דמלכא או תרוונא פחדא גיתוב בארעא אחרא. לזמניו, פקיד

חק לישראל – פרשת האזינו יום ה'

מִלְפָּא עַל מִטְרוֹנִיתָא, לָא אִשְׁכַּחַהּ. דְּהוּוֹת אֲזִלְת עִם בְּרִיָּה, אָמַר, הוּאִיל
 וּמִטְרוֹנִיתָא תִּמְן, תִּרְוִיָּהוּ יִתְּבוּן:
 וּבְזִמְנָא דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא לְמִטְרוֹנִיתָא, פָּקִיד לָהּ בְּקִדְמִיתָא, וּבְגִינָה
 פָּקִיד לְבְּנוֹי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ו) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו'. מֵאֵן גָּרִים דְּאָנָּא שָׁמַעְנָא עֲקֻתְהוֹן. כְּבִיכּוֹל, מִטְרוֹנִיתָא. דְּדִכְרְנָא לָהּ.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ו) וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי. וְכְתִיב (שְׁמוֹת ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
 בְּרִיתוֹ. וְכֵן קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא יְהִדֵּר לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, מִהַ כְּתִיב. (דְּבָרִים ל)
 וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ, דָּא מִטְרוֹנִיתָא. וְעוֹד כְּתִיב, (תְּהִלִּים פה)
 רְצִיתָ יְיָ אֶרְצֶךָ שְׁבֹתָ שְׁבוּת יַעֲקֹב:

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק ז'

(ג) אין הַבּוֹצֵעַ רְשָׁאֵי לַבּוֹצֵעַ עַד שִׁיבִיאוּ מִלַּח אוֹ לַפְתָּן לִפְנֵי כָל אֶחָד וְאֶחָד אֲלֵא אִם כֵּן
 נִתְכוּוְנוּ לֵאכּוֹל פֶּת הַרְבֵּה וְאִינוּ בּוֹצֵעַ לֹא פְרוּסָה קִטְנָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאֶה כְּצֶר עֵינַי וְלֹא
 פְרוּסָה גְדוּלָה יוֹתֵר מִכְּבִיעָה מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּרַעֲבָתָן וּבִשְׁבֹתָ יֵשׁ לוֹ לַבּוֹצֵעַ פְרוּסָה גְדוּלָה
 וְאִינוּ בּוֹצֵעַ אֲלֵא מִמְּקוֹם שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל יִפֶּה יִפֶּה:
 (ד) מַעֲוָה מִן הַמּוּבָחַר לַבּוֹצֵעַ כְּכֹר שְׁלִימָה אִם הִיתָה שֶׁם שְׁלִימָה שֶׁל שְׁעוּרִים וּפְרוּסָה שֶׁל
 חֲסִים מְנִיחַ שְׁלִימָה בַּתּוֹךְ פְרוּסָה וּבּוֹצֵעַ מִשְׁתִּיחֵן כְּדֵי שִׁיבְצֵעַ מִחֲסִים וּמִשְׁלִימָה בִּשְׁבֹתוֹת
 וּבִימֵים טוֹבִים חַיִּיב לַבּוֹצֵעַ עַל שְׁתֵּי כְּכֹרוֹת נוֹטֵל שְׁתִּיחֵן בִּידוֹ וּבּוֹצֵעַ אֶחָת מֵהֶן:

לע"נ

זאב ואיים בן שררה, גר גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שררה ז"ל.